

EZOTERICKÁ KOZMOLÓGIA

RUDOLF STEINER

GA 94

XI. Devachanský svet (nebo) I

7. júna 1906, Paríž

Devachan je sanskrtský výraz pre dlhé časové obdobie medzi smrťou a znovuzrozením človeka. Po smrti, v astrálnom svete, sa duša najskôr naučí odhodiť inštinkty, ktoré sú spojené s telom. Potom duša prechádza do Devachanu na dlhé obdobie, ktoré leží medzi dvoma inkarnáciami.

Devachanický svet je stav alebo podmienka existencie. Obklopuje nás aj v pozemskom živote, no nevnímame ho. Aby sme analogicky pochopili devachanickú existenciu a jej funkcie v pozemskom a kozmickom živote, bude najlepšie začať úvahou o stave spánku. Pre veľkú väčšinu ľudí je spánok stavom plným záhad. Počas spánku zostáva éterické telo človeka s jeho fyzickým telom a pokračuje vo svojich vegetatívnych, obnovujúcich funkciách, ale astrálne telo a individuálne Ego opúšťajú spiacu telo a žijú nezávislou existenciou. Fyzické telo je spotrebované, spotrebované akoby naším vedomým životom. Od rána do noci človek míňa svoje sily; astrálne telo prenáša do fyzického tela vnemy, ktoré ho postupne vyčerpávajú. V noci funguje astrálne telo úplne iným spôsobom. Už neprenáša pocity, ktoré prichádzajú zvonku; pôsobí na nich a vnáša poriadok a harmóniu do toho, čo bdely život so svojimi chaotickými vnímaniami uvrhol do neporiadku. Cez deň je funkciou astrálneho tela prijímať a vysielat'; v noci, počas spánku, je jeho funkciou nastoliť poriadok, vybudovať a osviežiť vynaložené sily.

V súčasnom štádiu vývoja človeka nie je možné, aby astrálne telo vykonalo túto prácu obnovy v noci a zároveň pozorovalo, čo sa deje v okolitom astrálnom svete. Ako teda môže človek dospieť k tomu, že

bude môcť zbaviť svoje astrálne telo jeho práce, aby ho oslobodil pre *vedomú* existenciu v astrálnom svete?

Postup adepta, aby uvoľnil svoje astrálne telo, je na jednej strane trénovať a rozvíjať také pocity a myšlienky, ktoré majú samy osebe určitý rytmus, ktorý potom môže byť odovzdaný fyzickému telu a iné, vyhnúť sa tým, ktoré spôsobujú telesné poruchy. Radosti alebo utrpeniu, ktoré zachádza do extrémov, sa vyhýba. Adept učí nevyhnutnosť vyrovnanosti duše.

Príroda sa riadi jedným suverénnym zákonom, ktorým je, že rytmus musí vstúpiť do každého prejavu. Keď sa rozvinie dvanásťlupeňový lotosový kvet, ktorý je orgánom astrálno-duchovného vnímania človeka, môže začať pracovať na svojom tele a naplňať ho novým rytmom, čím sa jeho únava lieči. Vďaka tomuto rytmu a obnoveniu harmónie už nie je potrebné, aby astrálne telo vykonávalo regeneračnú prácu na spiacom fyzickom tele, ktoré jediné mu bráni upadnúť do záhuby.

Celý bdely život je proces deštruktívny pre fyzické telo. Choroby sú spôsobené nadmernou aktivitou astrálneho tela. Nadmerné jedenie poskytuje astrálnemu telu stimul, ktorý pôsobí rušivo na fyzické telo. Preto je v niektorých náboženstvách ustanovený pôst. Účinok pôstu je taký, že astrálne telo, ktoré má väčší pokoj a menej práce, sa čiastočne oddelí od fyzického tela. Jeho vibrácie sú modulované a komunikujú pravidelný rytmus s éterickým telom. Rytmus sa teda nastavuje v éterickom tele pomocou pôstu. Harmónia je uvedená do života (éterické telo) a formy (fyzické telo). Inými slovami, medzi vesmírom a človekom vládne harmónia.

To nám dáva určitú predstavu o funkcii, ktorú vykonáva astrálne telo počas spánku. Kde je Ja, Ego človeka? Vo svete Devachan, ale nemá o tom žiadne vedomie. Musíme rozlišovať medzi spánkom naplneným snami a stavom hlbokého spánku. Spánok naplnený snami je vyjadrením astrálneho vedomia. Hlboký spánok bez snov – spánok, ktorý nasleduje po prvých snoch – zodpovedá devachanickému stavu. Nič z toho sa nepamätá, pretože je to stav bezvedomia pre fyzické bytie bežného človeka. Až po dosiahnutí vyššieho zasvätenia si človek uvedomí svoje skúsenosti v hlbokom spánku. V zasvätení je kontinuita vedomia cez bdely život, snový život a spánok bez snov.

Uvažujme teraz o stave človeka v Devachane po smrti. Na konci určitého času sa éterické telo rozptýli do síl živého éteru. Aká je ďalšia úloha astrálneho tela a Ega? Pre inkarnáciu, ktorá má nasledovať, musí byť postavené nové éterické telo. Devachanská existencia je čiastočne venovaná tejto práci. Látka éterického tela, podobne ako hmota fyzického tela, nie je zachovaná. Substancia, z ktorej sa skladá fyzické telo, sa neustále mení – až do tej miery, že sa v priebehu siedmich rokov úplne obnoví. Podobne sa obnovuje éterická substancia, hoci jej princípy formy a vnútornej štruktúry zostávajú pod vplyvom vyššieho Ja rovnaké. Pri smrti je táto substancia úplne odovzdaná éterickému svetu a z jednej inkarnácie do druhej nezostane nič viac ako substancia fyzického tela. V každej nasledujúcej inkarnácii sa teda éterické telo človeka úplne obnovuje. Preto dochádza k takej zmene fyziognómie a telesnej podoby človeka z jednej inkarnácie do druhej. Fyziognómia a telesná forma nezávisia od vôle jednotlivca, ale od jeho *karmy*, jeho túžob, vášní a jeho nedobrovoľných činov.

Úplne iné je to v prípade zasväteného učeníka. Rozvíja svoje éterické telo v pozemskej existencii takým spôsobom, že je zachované a je spôsobilé prejsť po smrti do Devachanu. Tu na Zemi je schopný prebudiť vo svojich éterických silách „Ducha života“, ktorý predstavuje jeden z nehybných princípov jeho bytia. Sanskritský výraz pre éterické telo, ktoré sa vyvinulo na Ducha Života, je *Budhi*. Keď sa tento princíp Ducha Života v učeníkovi rozvinie, už nie je potrebné, aby úplne pretvaroval svoje éterické telo medzi dvoma inkarnáciami. Obdobie jeho devachanickej existencie je potom oveľa kratšie a z tohto dôvodu sa z jednej inkarnácie do druhej prenáša rovnaký charakter, temperament a vynikajúce črty. Keď *majster* v okultizme dosiahne bod vedomej kontroly nielen svojho éterického, ale aj *fyzického* tela, vzniká ďalší, vyšší duchovný princíp – Duch-Človek (v sanskrite, *átma*). V tomto štádiu si zasvätenec zachováva vlastnosti svojho fyzického tela zakaždým, keď sa inkarnuje na Zemi. S nezlomeným vedomím prechádza z pozemského do nebeského života, z jednej inkarnácie do druhej. Tu máme pôvod legendy odkazujúcej na zasvätenecov, ktorí žili tisíc alebo dvetisíc rokov. Pre nich neexistuje ani Kamaloka, ani Devachan, ale neprerušené vedomie prostredníctvom úmrtí a narodení.

Voči myšlienke reinkarnácie sa niekedy objavuje nasledujúca námietka: Keď človek splní svoju úlohu vo fyzickom svete, pozná Zem. Prečo by sa teda mal vrátiť? Táto námietka by bola opodstatnená, ak by sa človek vrátil za podobných podmienok. Ale ako všeobecné pravidlo sa vracia, aby našiel novú Zem, nové ľudstvo, dokonca aj novú Prírodu. Všetci sa totiž vyvinuli a on môže vstúpiť do nového učňovského obdobia, splniť nové poslanie.

Tieto meniace sa podmienky Zeme, ktoré určujú časy znovuzrodenia, sú samé osebe určené prechodom Slnka cez zverokruh. Osem storočí pred Ježišom Kristom padla jarná rovnodennosť so Slnkom v znamení barana. Spomína sa to v legende o zlatom rúne a v mene Baránka Božieho – Krista. 2 160 rokov pred tým padla jarná rovnodennosť so Slnkom v znamení býka, čo je skutočnosť vyjadrená v kultoch egyptského Apisa alebo býka Mithra v Perzii. 2 160 rokov pred tým opäť padla jarná rovnodennosť so Slnkom v znamení Dvojičiek a nachádzame to vyjadrené v kozmogónii veľmi starých Peržanov, v dvoch protichodných postavách Ormuzda a Ahrimana. Keď bola civilizácia Atlantídy zničená a vek Véd začínal, Slnko pri jarnej rovnodennosti bolo v znamení Raka, (vpísaného ako znamenie rakoviny), čo naznačuje koniec jedného obdobia a začiatok druhého. Medzi národmi Zeme vždy existovalo určité vedomie ich vzťahu k nebeským konšteláciám. Veľké obdobia ľudskej civilizácie podliehajú nebeským cyklom a pohybu Zeme vo vzťahu k Slnku a hviezdám. Táto skutočnosť vysvetľuje rôzne charakteristiky rôznych epoch a dáva nový význam inkarnáciám, ktoré sa v nich vyskytujú. 2 160 rokov je približne čas potrebný na uskutočnenie mužskej a ženskej inkarnácie – teda na dva aspekty, v ktorých ľudská bytosť zbiera všetky skúsenosti jednej epochy.

Novú flóru a novú faunu na Zemi prinášajú Dévovia; sú vyjadrením foriem devachanu.

Darwin sa snaží vysvetliť proces pozemskej evolúcie bojom o existenciu – ale to nie je vysvetlenie. Okultista vie, že flóru a faunu Zeme formujú sily vychádzajúce z Devachanu. Čím viac človek pokročil vo svojom vývoji, tým viac sa môže podieľať na tomto procese. Jeho vplyv na formovanie prírody sa meria mierou, do akej sa rozvinulo jeho vedomie.

Zasvätenec môže pracovať vo sfére, kde vznikajú zárodky nových rastlín, pretože Devachan je oblasť, kde vegetácia dostáva svoju

formu. V Kamaloke človek pracuje na budovaní živočíšnej ríše. Kamaloke patrí do Mesačnej sféry; Devachan do Slnčnej sféry. Tak je človek spojený so všetkými kráľovstvami prírody. Platón hovorí o symbole kríža a hovorí, že duša sveta je pripútaná k telu sveta ako na kríži. Aký je význam tohto symbolu? Je to obraz duše prechádzajúcej ríšami prírody. Na rozdiel od človeka má rastlina koreň zospodu a orgány generácie vyššie otočené k Slnku. Zviera je v prechodnom štádiu, jeho organizmus leží vo všeobecnosti v horizontálnom smere. Človek a rastliny stoja vertikálne vzpriamene a so zvierat'om tvoria kríž – kríž sveta.

V budúcich vekoch bude vedomá účasť človeka vo vyšších svetoch po smrti na diele budovania nižších ríš prírody. Vedomie človeka bude riadiť okolnosti vzniku novej civilizácie súčasne s objavením sa novej flóry. Božským poslaním Ducha je vytvárať budúcnosť. Príde čas, keď už nebude reč o „zázraku“ alebo náhode. Flóra a fauna budú vedomým vyjadrením premenenej duše človeka. Tvorivé diela na Zemi sú vykonávané Devami a človekom. Ak postavíme katedrálu, pracujeme na minerálnej ríši. Hory, brehy svätého Nílu sú dielom Dévov, chrámy na brehoch Nílu sú dielom človeka. A cieľ je jeden a ten istý – premena Zeme.

V budúcich vekoch sa človek naučí formovať všetky kráľovstvá prírody s rovnakým vedomím, s akým dnes môže formovať minerálne látky. Dá formu živým bytostiam a vezme na seba prácu bohov. Takto premení Zem na Devachan.